

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10 vtrum votum sit dispensabile, vel commutabile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

quæst. i. capitulo. Fir-
ma ubi professio uir-
ginitatis, & nuptiæ
æquiparantur quod
ad tempus.

17. q. 2. c. 66.
saldus ex
Alexandro.

¶ Ad hoc dicitur pri-
mo, quod aliud est im-
puberem esse doli ca-
pacem, & aliud eum
esse talem, ut malitia
in eo suppleat ætate
respectu matrimo-
nii, quoniam primū
importat solius ani-
mæ dispositionem,
quod scilicet habeat
ulium rationis liberū:
secundum autem im-
portat animæ & cor-
poris simul disposi-
tionem, quoniam tūc
malitia dicitur in pro-
posito supplere æta-
tem, quod & ulum ra-
tionis habet, & cor-
pus potens ad gene-
randum: alioquin
malitia non supple-
ret ætatem facientem
corpus potens ad ge-
nerandum: nec posset
corpus suum facere
alterius de presenti
ad generationis actū,
quod facit contrahēs
matrimonium de præ-
senti, propter quod
dicitur de presenti,
aliter esset promissio
corporis potius,
quàm donatio. Au-
thor autem non lo-
quitur hic in casu,
quo a iure dicitur, quod
malitia supplet æta-
tem ante annos com-
munis pubertatis,
sed in casu quo est do-
li capax, & malitia
supplere diceretur
ætatem quod ad actū
interiorem uoti: &
ideo obiectio non est
contra authorem. Sed
quid dicendum est ad
obiectionem subiun-
ctam, scilicet quod an-
te annos pubertatis,
si malitia supplet æta-
tem, potest quis cor-
pus suum inuitis pa-
rentibus dare homi-
ni, ergo Deo? Dicen-
dum est, quod cum
ista ex positio iure
pendeant, oportet ue-
ram doctrinam iuri
conformari, & dice-
re, quod utique ue-
rum est, quod quādo
malitia supplet æta-
tem, immo etiam an-
te, si sit doli capax,
potest puer dare cor-
pus tam Deo, quàm
homini: sed non po-
test dare tali modo,
scilicet per solemne
uotum religionis, Ec-
clesia sic statuente.
Cum quo stat, quod
possit illud dare, quia
potest alio modo il-
lud dare Deo, scilicet

Ar. 3. huius
quæst.

Art. 7. huius
quæst.

Ar. preced.

¶ Præter Religionem in trāntibus
annus probationis conceditur se-
cundum regulam B. Benedicti, &
secundum statutum Innocentii
4. ad hoc, quod probatio obliga-
tionem uoti præcedat, ergo illicitum
uideretur esse, quod pueri uoto
obligentur ad religionem ante
probationis annum.

SED CONTRA. Id quod non est
rite factum, non est ualidū, & si a
nullo reuocetur: sed uotū puellæ
ante annos pubertatis emissū, ualidū
est, si infra annū a parentibus
non reuocetur, ut habetur 20.
quæstione 2. capi. Puella, ergo licite,
& rite possunt pueri obligari
ad religionem, etiam ante annos
pubertatis.

RESPON. Dicendum, quod sicut
ex supra dictis patet, duplex est
uotum, scilicet simplex, & solemne. Et
quia solemnitas uoti in quadam
spirituali benedictione, & conse-
cratione consistit, ut dictum est,
quæ sit per ministerium Ecclesiæ:
ideo solemnizatio uoti sub dispen-
satione Ecclesiæ cadit. Uotum autem
simplex efficaciam hēt ex delibera-
tione animi, qua quis se obligare
intendit. Quod autem talis obli-
gatio robur non habeat, dupliciter
potest contingere. Uno quidem
modo propter defectum rōnis, si
cut patet in furiosis, & in amenti-
bus, qui se uoto non possunt obli-
gare ad aliquid, dum sunt in fu-
ria, uel in amentia. Alio modo, quia
ille qui uouet, est alterius potesta-
ti subiectus, ut supra dictum est.
Et ista duo concurrunt in pueris
ante annos pubertatis, quia & pa-
tiantur rōnis defectū ut in pluri-
bus, & sunt naturaliter sub cura
parentum, uel tutorum, qui sunt
eis loco parentum: & ideo eorum
uota ex duplici cā robur non ha-
bent. Contingit tñ propter natu-
ræ dispositionem, quæ legibus hu-
manis non subditur, in aliquibus,
licet paucis, accelerari rōnis usū,
qui ob hoc dicitur doli capaces.
Nec tñ propter hoc in aliquo exi-
muntur a cura parētū, quæ subiacet
legi humanæ respicienti ad id,
quod frequentius accidit. Est ergo
dicendū, quod si puer, uel puella an-
te annos pubertatis non habet
ulium rōnis, nullo modo potest ad ali-
quid se uoto obligare. Si uero an-
te annos pubertatis annos attingit usum
rōnis, potest quidē, quantum in ipso
est, se obligare, sed uotū eius potest
irritari per parentes, quorum cura
remanet adhuc subiecta. Quā-
tumcunque tamen sit doli capax,
ante annos pubertatis non potest
obligari uoto solenni religionis
propter Ecclesiæ statutum, quod

respicit id, quod in pluribus accidit.
Post annos autem pubertatis pos-
sunt iam se uoto religionis obliga-
re uel simplici, uel solenni, ad obli-
uoluntate parentum.

AD PRIMUM ergo dicitur,
quod ratio illa procedit de pueris,
qui nondum attingerunt ulium ra-
tionis, quorum uota sunt inuali-
da, ut dictum est.

AD SECUNDUM Dicendū, quod
uota eorum, qui sunt in potestate
aliorum, habent conditionem im-
plicitam, scilicet non reuocentur a su-
periori, ex qualitate redduntur &
ualida, si conditio extat, ut dictum
est.

AD TERTIUM Dicendū, quod
rō illa procedit de uoto solenni,
quod fit per professionem.

ARTICVLVS X.

Vtrum possit in uoto dispensari.

AD DECIMUM sic proceditur.
Videtur, quod in uoto dispen-
sari non possit. Minus enim comuta-
ri uotū, quā in eo dispensari: sed uotū
non potest commutari. dicitur. Leuit. 22.
Animal, quod immolari potest Deo,
si quis uouerit, sanctū erit, & muta-
ri non poterit, nec melius malo,
nec peius bono. ergo multo minus
potest dispensari in uoto.

¶ Præter in his quæ sunt de lege
nature, & in preceptis diuinis, non
potest hominē dispensari, & pre-
ceptis primæ tabule, quæ
ordinantur directe ad dilectionem
Dei, quæ est ultimus preceptorū
sed implere uotū est de lege nature,
& est preceptū legis diuinæ, ut
supra dictis patet, & primum ad
primæ tabule, cū sit actus
triæ: ergo in uoto dispensari non
potest. Obligatio uoti fundatur
super fidelitatem, quæ homo debet
Deo, ut dicitur est: sed in hac
oblatione potest dispensare, ergo nec
in uoto.

SED CONTRA. Maioris firmi-
tatis esse uidetur quod procedit
ex cōi uoluntate, quod procedit
ex singulari uoluntate alicuius per-
sonæ: sed in lege, quæ hēt robur
ex communi uoluntate, potest
hominem dispensari, ergo magis
potest etiam in uoto per hominē
dispensari possit.

RESPON. Dicendum, quod
dispensatio uoti intelligenda est
ad modum dispensationis, quæ
fit in obseruantia alicuius legis,
ut supra dictum est, lex potest
respicendo ad id, quod est in
pluribus bonum. Sed quia con-
tingit huiusmodi in aliquo casu
non esse bonum, oportet per
aliquem determinari in illo par-
ticulari casu legem non esse

feruandam: & hoc proprie est dispensare in lege. Nam dispensatio uidetur importare quaedam commensuratum distributionem, uel applicationem communis alicuius ad ea, quae sub ipso continentur, per quem modum dicitur aliquis dispensare cibum familiarum. Silimenter autem ille qui uouet, quodammodo sibi statuit legem, obligans se ad aliquid quod est secundum se, & ut in pluribus bonum. Potest tamen contingere, quod in aliquo casu sit uel simpliciter malum, uel inutile, uel maioris boni impeditiuum, quod est contra rationem eius, quod cadit sub uoto, ut ex predictis patet: & ideo necesse est, quod determinetur in tali casu uotum non esse seruandum. Et si quidem absolute determinetur aliquid uotum non esse seruandum, dicitur esse dispensatio uoti. Si autem pro hoc, quod seruandum erat, aliquid aliud imponatur, dicitur mutatio uoti. Unde minus est uotum commutare, quam in uoto dispensare. Vtrumque tamen in potestate Ecclesiae consistit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod aial, quod immolari poterat, ex hoc ipso quod uouebatur, sacrum reputabatur, quasi diuino cultui mancipatum. Et haec ratio, quare non poterat commutari: sicut nec modo potest aliquid rem quam uouit, iam consecratam, puta, calicem uel domum, commutare in melius, uel in peius. Animal autem quod non poterat sanctificari, quia non erat immolatum, redimi poterat & debebat, sicut ibidem lex dicit. Et ita et nunc commutari possunt uota, si consecratio non interueniat.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut ex iure naturali, & precepto diuino tenetur homo implere uotum, ita et tenetur ex eisdem obedire superiorum legi, uel mandato. Et tunc cum dispensatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humana non obediatur, quod est contra legem naturam, & mandatum diuinum: sed fit ut hoc, quod erat lex, non fit in hoc casu. Ita et auctoritate superioris dispensantis fit ut hoc, quod continebatur sub uoto, non contineatur, in quantum determinatur in hoc casu hoc non esse congruam materiam uoti. Et ideo cum praelatus Ecclesiae dispensat in uoto, non dispensat in precepto iuris naturalis, uel diuini, sed determinat id, quod cadebat sub obligatione deliberationis humanae, quae non potuit omnia circumspicere.

AD TERTIUM dicendum, quod ad fidelitatem Deo debitam non pertinet, quod homo faciat id, quod ad uo-

Anendum est malum, uel inutile, * uel maioris boni impeditiuum, ad quod tendit uoti dispensatio. Et ideo dispensatio uoti non est contra fidelitatem Deo debitam.

ARTICULVS XI.

Vtrum in uoto solemniter continentiae possit fieri dispensatio.

AD UNDECIMUM sic proceditur. Videtur, quod in uoto solemniter continentiae possit fieri dispensatio. Vna ratio dispensandi in uoto est, si sit impeditiuum melioris boni, sicut dictum est: sed uotum continentiae etiam si sit solemne, potest esse impeditiuum melioris boni: nam bonum commune est diuinius, quam bonum uotum. Potest autem per continentiam alicuius impediri bonum totius multitudinis, puta, quando per contractum matrimonium aliquarum personarum, quae continentiam uouerunt, possit pax patriae procurari: ergo uidetur quod et in solemniter uoto continentiae possit dispensari.

¶ 2 Præter. Latria est nobilior uirtus quam castitas: sed si quis uouerit aliquem actum latriæ, puta, offerre Deo sacrificium, potest in illo uoto dispensari, ergo multo magis potest dispensari in uoto continentiae, quod est de actu castitatis.

¶ 3 Præter. Sicut uotum abstinentie obseruatum potest uertere in periculum personae, ita etiam obseruatio uoti continentiae: sed in uoto abstinentiae si uerget in corporale periculum uouentis, potest fieri dispensatio: ergo pariter ratione in uoto continentiae potest dispensari.

¶ 4 Præter. Sicut sub professione religionis, ex qua uotum solemnizatur, continetur uotum continentiae, ita etiam uotum paupertatis, & obedientiae: sed in uoto paupertatis, & obedientiae potest dispensari, sicut patet in illis qui post professionem ad episcopatum assumuntur, ergo uidetur quod in solemniter uoto continentiae possit dispensari.

SED CONTRA est, quod dicitur Eccl. 26. Omnis ponderatio non est digna animae continentis.

¶ Præter. Extra, de statu monasterii, dicitur. Abdicatio proprietatis, sicut etiam custodia castitatis, adeo annexa est regulae monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit indulgere.

RESPON. Dicendum, quod in solemniter uoto continentiae tria possunt considerari. Primo quidem, ma-

Secunda secundae S. Thomae.

in melius, licuisset tamen sacerdotis autoritate hoc facere. Primum tamen consonat littere statuenti alias mutationes mediis sacerdotibus agendas, & istam absolute prohibenti.

¶ Super quæst. ostiuge gestina causa articulo undecimo.

IN articulo eiusdem questionis 88. declaranda est littera quædam ad tria. Primum est, quod opinio ista de indispensabilitate uoti solemniter religionis non est auctoritate absolute, sed cum duabus limitationibus, quae habentur in littera. Prima limitatio est, quia Decret. extra, de sta. monach. cap. Cum ad monasterium, sentit hoc. Inchoat enim sic auctor, Sed quia Decretalis inducta expresse dicit, quod nec summus Pontifex potest contra custodiam castitatis monacho licentiam dare: ideo &c. Secunda limitatio est, quod opinatio auctor hoc sentit. Unde istam subdit, Ideo aliter uideatur dicendum. Est igitur ista non sententia, sed opinio auctoris quatenus ex Decretali dependet. Et quoniam eiusdem est interpretari canonem cuius est condere illius, si auctor uideret summum Pontificem declarasse, quod Decretalis illa intelligitur stare monachatu, proculdubio non fuisse esset in huius opinionis ad defensionem illius Decretalis non interpretata. Vt autem pluries a Ro. Pö. interpretata Decretalis illa, ut diximus, dicit dispensantem cum multis religiosis, ut contraherent matrimonium, ut de rege Aragonum, Petrus de Palude in 38. dist. 4. refert. Et de Constantia illa Rogerii regis uxore, quae erat sanctimonialis in Panormo, & iam quinquagenaria, ut historia tradunt, dispensata a Papa Celestino 3. quæ genuit ex tali coniugio Fridericum 3. Secundum est, quod non intendit auctor, quod sicut consecratio ordinis imprimis

* Alias, quæ ad uota mala sunt mutabilia.

Infr. q. 186. an. 3. ad 3.

Ar. proced.

In Decret. li. 3. ar. 36. c. 6. in fi.

EE 3 cha-